

Prof. dr. Ivan Turk – devetdesetletnik

Letos praznuje 90 let tvorec in starosta slovenske računovodske stroke in strok, ki so z računovodstvom ozko povezane, profesor dr. Ivan Turk. V Sloveniji je verjetno malo kdo, ki se ukvarja s poslovnimi odločitvami ali pripravlja informacije za njih, ki se ob njegovem imenu ne bi spomnil, da je prav on oral ledino pri razvijanju sodobnega računovodstva in revizije. V vsaki organizaciji v Sloveniji, pa naj bo to podjetje, zavod, društvo, državna uprava itd., uporabljajo njegove izsledke, ko pripravljajo informacije, katerih vir so računovodski podatki.

Najbolj znano delovanje prof. dr. Turka je na področju računovodske teorije. Na podlagi proučevanja svetovne literature in domače prakse je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja razvil novo izvirno teoretsko sintezo treh disciplin: finančnega računovodstva, stroškovnega računovodstva in upravljalnega računovodstva (v katerem ima korenine tudi kasneje oblikovano, danes pa zelo uveljavljeno poslovodno računovodstvo oziroma računovodstvo za odločanje), vse s številnimi lastnimi novimi rešitvami. Njegove knjige, ki so raziskovalni dosežki teh disciplin, so bile in so v veliki meri obvezna teoretska in strokovna podlaga računovodenja v organizacijah. Danes je ta teoretična zasnova značilnost slovenske računovodske šole, ki se je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja z njegovima kodeksoma računovodskih načel in poklicne etike računovodij uveljavila v celotni Jugoslaviji, strokovno združenje računovodij v Beogradu pa se je s knjižnim prevodom teh del v angleščino predstavilo na mednarodni konferenci 1975, pot pa so našla tudi v svet, saj so ju kot novosti objavili tudi na Japonskem in Kitajskem.

Profesor dr. Turk je posebej znan kot avtor domačih računovodskih standardov. Čeprav je za vsa njegova računovodska dela značilno, da je najprej razvil teoretične rešitve, nato pa v celoti dodelal tudi možnost praktične uporabe, so prav slovenski računovodski standardi s tega vidika za slovenski poslovni svet neprecenljive vrednosti. Rešitve, ki jih je na računovodskem področju predlagal dr. Turk, so zelo strokovne in hkrati preproste. In prav zadnje je verjetno razlog, da je med nepoznavalci računovodske teorije včasih slišati, da je računovodstvo knjigovodska tehnika, ki ni vredna znanstvene obravnave. Prav dela profesorja dr. Ivana Turka dokazujejo, da računovodstvo kot del poslovno-organizacijskih znanosti zahteva (tako kot druge znanosti) najprej jasno teoretično opredelitev in šele nato praktično uporabo.

Znani računovodski strokovnjak angleškega rodu (Drury, 1992) je v svoji knjigi Management and Cost Accounting napisal, da je računovodstvo gospodarski jezik, s katerim se sporazumevajo tisti, ki jih računovodske informacije zanimajo. Računovodske informacije pa zanimajo zelo veliko ljudi in ne le menedžerjev v podjetju, kot se pogosto misli. Splošno znana resnica je, da se na podlagi računovodskih informacij, ki so nanizane v letnem poročilu organizacije, odločajo: sedanji in potencialni delničarji, prevzemajoča podjetja, analitiki delnic, posojilodajalci, dobavitelji, država in njene institucije, zavodi in še mnogi drugi. To pove, da uporablja računovodstvo kot jezik sporazumevanja izjemno veliko uporabnikov. Pogoji, da se tisti, ki se med seboj pogovarjajo, tudi v resnici razumejo, je, da govorijo isti jezik, kar pomeni, da tisti, ki informacije posredujejo, te razumejo enako kot tisti, ki so jim namenjene. In tu je bil pri računovodstvu, reviziji in finančah največji problem. Zakaj?

Po mnenju dr. Ivana Turka (Turk, 2000) je razlog v tem, da se v letih po drugi svetovni vojni ni posvečalo dovolj pozornosti razvijanju strokovnega izrazja, zlasti na področju računovodstva in financ, čeprav se je stroka zelo hitro razvijala. Posledice pa so bile:

- 1. iste vsebine iz stroke so bile poimenovane z različnimi izrazi,*
- 2. z istim strokovnim izrazom so bile poimenovane različne vsebine,*
- 3. z besedami izraženi pojmi največkrat sploh niso bili jasno in nedvoumno opredeljeni.*

Večina teh dilem je jubilant, če ne v celoti odpravil, pa vsaj omilil z obširnimi (1083 strani) Pojmovnikom računovodstva, financ in revizije, ki ga je leta 2000 izdal Slovenski inštitut za revizijo, založila pa Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Njegov osrednji del je namenjen opredelitvi izbranih strokovnih pojmov s področja računovodstva, financ in revizije. Pojmi v slovenskem jeziku so razvrščeni po abecednem redu, vsakemu pa sledita ustrezen pojem v angleškem jeziku in opisno pojasnilo v slovenskem jeziku. Temu je dodan še angleško-slovenski strokovni slovar. V njem so po abecednem redu navedeni angleški pojmi in v slovenščini pojasnjena njihova vsebina. Tako oblikovan pojevnik daje bralcu zagotovilo, da ne bo izbral napačnega izraza za isto vsebino, ne glede na to, ali jo bo želel pojasniti v slovenskem ali angleškem jeziku. To pa je v sedanjem času, ko je angleščina zlasti v poslovnem okolju enakovreden jezik slovenskemu, neprecenljivega pomena. Omogoča ne le razumevanje Slovencev med seboj, temveč tudi Slovencev z angleško govorečimi partnerji.

Dr. Ivan Turk je že več let v pokoju. Zadnja leta živi v domu starejših občanov Deos. Tisti, ki imamo z njim stalne stike, vemo, da to, da je v pokoju, ne pomeni, da uživa sadove svojega preteklega dela, temveč je le spremenil aktivnosti. Če je bilo sestavni del njegovega delovanja v času redne zaposlitve delo s študenti, sodelovanje z različnimi strokovnimi organizacijami na področju računovodstva, revizije in financ, kreiranje računovodskih in revizijskih rešitev, zdaj piše spomine in zapisuje izsledke na področjih, ki jih je "kot konjičke" spremljal vse življenje. Zato bomo po daljšem premoru, ko ga zaradi coronavirusa ni bilo mogoče obiskati, presenečeni, če ob obisku ne bo pokazal novega sestavka ali celo knjige, ki jo je napisal v času, ko je bil v izolaciji. Sestavek bo lahko s področja numizmatike, filatelije, zgodovine Ljubljane, turističnih krajev v Slovenije ali kaj drugega. S svojo pronicljivostjo in iznajdljivostjo bo izdelek predstavil in povprašal, kje bi ga bilo mogoče objaviti.

Njegovo jasno izražanje misli, stalna dejavnost in velika storilnost nas opogumljajo, da mu zaželimo še veliko ustvarjalnih let z obljubo, da bomo ob 100. obletnici njegovi učenci (teh ni malo) pripravili slavje, primerno letom ter njegovim strokovnim in znanstvenim dosežkom.